

OVERDRACHT JEUGDZORG

15 maart 2022

Beste heren van Ooijen, Geluk en Prinsen,

In dit boekje vindt u een greep uit de verhalen die jarenlang op dagelijkse basis binnen-komen bij de FNV. Het zijn verhalen van de mensen die werken in de jeugdzorg. De verhalen staan niet op zichzelf. Net zoveel verhalen ontvangen wij inmiddels van ouders, jongeren en andere partijen in de jeugdzorg.

DE VERHALEN SCHREEUWEN EEN PATROON:

"We willen de jeugdzorg drastisch versimpelen, zodat we echt kunnen doen wat nodig is. Maar we lopen aan tegen een onhoudbaar en onwerkbaar systeem en een structurele onderwaardering.

U heeft hierin uw verantwoordelijkheid te dragen. Helaas zien we dat ieder wel de macht claimt, maar niemand de verantwoordelijkheid neemt. U wijst structureel naar de ander en u wacht af. En door dat gedrag voelen wij, medewerkers en gezinnen, ons letterlijk het kind van de rekening.

ALS U VASTHOUDT AAN:

- De voorgestelde bezuinigingen, inclusief de mogelijkheid van de eigen bijdrage en het normeren van de behandelduur en een jarenlange nullijn en onderwaardering voor medewerkers,
- De basis van de hervormingen leggen bij de, voor medewerkers en gezinnen totaal onbekende 'commissie van wijzen'. In plaats van de adviezen van de mensen met de pootjes in de klei, die drastisch ingrijpen op het oplossen van oorzaken: de SER 'van systemen naar mensen', en het brede en breedgedragen advies 'De Jeugdsprong'
- Het structureel blijven afwijzen van het betrekken van FNV, als grootste belangenbehartiger, voor alle medewerkers aan de wortel van veranderbeleid en besluit, waarmee u de balans voor een gezonde arbeidsmarkt afwijst,
- Het voortwoekeren van administratie

Dan zien wij ons, met pijn in het hart, genoodzaakt de verantwoordelijkheid voor deze kinderen en gezinnen aan u over te dragen. Want wij kunnen niet meer..."

Namens alle aanwezigen,

Maaïke van der Aar
Bestuurder FNV

Beste meneer Van Ooijen,

Welkom in de sector die nu zeven jaar in brand staat maar waarbij uw voorgangers dat even gemist hebben. U bent op een niet te benijden moment in de rijdende trein gesprongen, terwijl die trein in een hoog tempo richting een ravijn dendert. Ik hoop zeer dat u degene bent die aan de noodrem trekt, het navigatiesysteem opnieuw instelt en de tocht veilig vervolgt. Ik hoop dat mijn collega's en ik u hierbij een beetje op weg kunnen helpen en zo u wilt, kunnen blijven helpen.

Ter wille van de helaas noodzakelijke anonimiteit schrijf ik u niet waar ik vandaan kom, wat voor werk ik doe en gedaan heb en ook blijf ik uit het beschrijven van individuele situaties. Het enige dat ik hierin noem is dat ik zowel vanuit mijn vorige functie als vanuit mijn huidige functie van doen heb met verschillende gemeenten, verschillende zorgvormen, verwijzers en zorgaanbieders, gezinnen en individuele kinderen en dat ik inmiddels ruim inzage heb in verschillende lagen in de jeugdzorg.

En daar zit gelijk het grootste pijnpunt meneer Van Ooijen: de ongelijkheid in de kansen voor kinderen die tijdens het opgroeien een behoefte aan jeugdzorg krijgen. In Nederland zouden alle kinderen gelijke kansen hebben, zo lezen wij in verdragen en horen wij in conferenties. Niets is minder waar. Sinds 2015 bepaalt de vraag waar je bedje staat, het antwoord op de vraag hoeveel recht je hebt op jeugdzorg. In sommige gemeenten bestaat een ruim hart voor kinderen en gezinnen die zorg nodig hebben, en zijn inmiddels mooie samenwerkingen ontstaan om met zo weinig mogelijk bureaucratie te doen wat er moet gebeuren om het gezin verder te helpen.

Echter kan het zomaar gebeuren dat naast zo'n gemeente, zeg maar op tien minuten fietsafstand, een gemeente ligt waar het er heel anders aan toegaat. In die gemeente is de lijst van zorgaanbieders die een contract met de gemeente gekregen hebben, aanzienlijk kleiner. Bovendien heeft het grootste deel van deze zorgaanbieders een budgetplafond bereikt. Dat betekent dat het bedrag dat is toegekend door de gemeente om zorg te verlenen, al op is. En dat is niet zo omdat die zorgaanbieders het geld er doorheen jassen, want velen hebben het plafond al in januari bereikt. Nee, het plafond wordt bereikt omdat de gemeenten alleen geld toekennen voor de kinderen die al in zorg zijn. Kinderen die nieuw aangemeld worden, mogen pas in zorg komen als er een kind uit zorg gaat.

Veel gemeenten hebben wel procedures ontwikkeld voor het inzetten van zorg van zorgaanbieders die geen contract met de gemeente hebben, of die hun budgetplafond bereikt hebben. Wanneer de situatie heel erg schrijnend is en voldaan is aan een aanzienlijk aantal criteria, kan zo'n procedure opgestart worden. Maar behalve dat zo'n procedure vaak een beetje schimmig is en niet bij iedereen bekend is, is het doorgaans erg veel werk. En kan niet altijd gegarandeerd worden dat de inspanning beloond wordt met een toekenning van zorg. Komt het kind of gezin niet in aanmerking voor zo'n procedure of heeft de verwijzer niet paraat dat deze bestaat dan blijft het kind op de wachtlijst staan, doorgaans tot Sint Juttemis. En als de gezinscoach of jeugdbeschermer uitgevallen is en niet vervangen wordt dan kan niemand voor het kind lobbyen...

Dat brengt mij op het volgende probleem. De leegloop van de medewerkers in de jeugdzorg. Jonge medewerkers blijven maar kort in dezelfde baan, omdat ze gillend gek worden of ergens anders kunnen gaan werken voor een hoger salaris. Oudgedienden branden op en verlaten gedesillusioniseerd de sector.

Teams kunnen op deze manier niet op elkaar ingespeeld raken, wat juist ongeveer de eerste levensbehoefte is in het werken in de jeugdzorg: een stabiel team zodat je nooit alleen staat en zodat je elkaar scherp houdt. In leef- en behandelgroepen, bij wijkteams, bij de jeugdbescherming, op poliklinieken, overall is het personeelstekort gigantisch. Het regent dure invalkrachten en gedetacheerden, die behalve heel duur zijn ook weer weg gaan als het hen niet bevalt. Collega's zijn niet verbonden met elkaar en hulpverleners zijn niet verbonden met de kinderen en gezinnen voor wie ze werken. Er zijn op die manier geen redenen om te blijven werken in de baan van dat moment, juist omdat de binding niet gevoeld wordt. Kinderen en gezinnen voelen zich in de kou staan en

houden de deur dicht voor hulpverlener nummer zoveel die toch weer weggaat, net als het hele verhaal over de redenen waarom de hulp nodig is weer verteld is.

Ik durf niet te zeggen dat er een causaal verband bestaat tussen de afname van beschikbaar en gezond jeugdzorgpersoneel en de toename van de ernst van de problematiek waar de kinderen en gezinnen mee kampen. Maar het gevoel dat dit zo is bekruipt me wel steeds vaker. Medewerkers (zowel verwijzers als zorgverleners) hebben geen tijd voor het verlenen van goede zorg aan kinderen en gezinnen. Zij worden compleet in beslag genomen door crisis situaties rond kinderen en gezinnen en de bureaucratische processen die onderdeel uitmaken van het dagelijks werk. Zij rennen van brand naar brand en terwijl de ene brand nog na smeult onttaardt de volgende sudderende vulkaan tot een uitbarsting. De kinderen die niet in crisis zijn krijgen niet de aandacht die ze nodig hebben waardoor hun problemen toenemen, net zo lang tot ook zij in crisis zijn. De zorgzwaarte neemt toe evenals de kans op onherstelbare schade. En medewerkers zijn regelmatig te laat. Er doen zich zeer ernstige calamiteiten voor waarbij kinderen en/of ouders ernstig gewond raken of overlijden ten gevolg van een opeenstapeling van problemen en het uitblijven van passende hulp. Dit is de ultieme reden om de sector voor altijd te verlaten.

Parallel aan de toename van ernst in problematiek en de afname van geschikt beschikbaar personeel, worden zorgaanbieders voorzichtiger met het in zorg nemen van nieuwe kinderen en gezinnen. Omdat de teams niet op orde zijn en er niet genoeg mensen zijn om het werk te doen, worden kinderen met een meer complexe zorgvraag "afgewezen". Zorgaanbieders kunnen de benodigde zorg niet waarmaken en beginnen er daarom maar niet aan. Ook al is er geld voor maatwerk in de vorm van bijvoorbeeld extra individuele begeleiding, dan nog zijn er geen mensen om het uit te voeren.

Om toch aan voldoende medewerkers te komen, schakelen zorgaanbieders, wijkteams en gecertificeerde instellingen hele dure ZZP'ers in. Ook mensen die jammerlijk ongeschikt zijn voor het werken in de (jeugd)zorg, kunnen als ZZP'er aan de bak blijven. Maar ook zitten daar vaak de medewerkers tussen die gemist worden in de vaste teams, omdat zij wel ervaring hebben en tegen een stootje kunnen. Maar als ZZP'er kunnen zij meer verdienen en bovendien weer weg gaan als het werk niet meer bevalt. Ik vind zelf het werken als ZZP'er de ultieme vorm van hechtingsproblematiek: mensen willen zich nergens aan binden en maken dat ze weg zijn als het te moeilijk wordt. Hoe kunnen wij de kinderen om wie wij ons bekommeren en die ongeveer allemaal kampen met hechtingsproblemen, op deze manier helpen?

Al geruime tijd worden pogingen ondernomen om het allemaal op te lossen. Talloze ZZP'ers, bureaus en nieuw opgezette teams moeten in kaart brengen waar het mis gaat en wat er moet gebeuren om het beter te laten worden. Tenenkrommend is het als weer zo iemand contact opneemt voor het afnemen van een vragenlijst, het bespreken van bevindingen of het delen van een zorgvraag die bij de minister, staatssecretaris of een lid van de Tweede Kamer is binnengekomen.

Deze mensen vragen veel tijd van degenen die het werk moeten doen en concrete resultaten zijn niet waarneembaar. Wel is duidelijk dat dit geen vrijwilligerswerk is en er grote bedragen in omloop zijn om deze mensen te betalen.

Voor zover ik het zie ligt er een aantal opgaven:

- Opheffen van ongelijkheid tussen kinderen en hun rechten op jeugdhulp. Hiervoor is het nodig dat er voor ieder kind dat het nodig heeft, geld is voor jeugdzorg. Ook is het nodig dat er landelijke tarieven worden afgesproken voor de verschillende onderdelen van de jeugdzorg en dat overal dezelfde route voor toeleiding bestaat naar jeugdzorg.
- Vanzelfsprekend is het noodzakelijk dat er voldoende jeugdzorg beschikbaar is en dat mensen graag blijven werken in deze sector.
- Terugbrengen van de jeugdzorg tot de sector waar deze voor bedoeld is: het zorgen voor jeugd en gezinnen door mensen die dat willen doen vanuit hart, hoofd en handen. De jeugdzorg is verworden tot een glamourwereld met hippe zorgcowboys die op de verkeerde manier rijk worden, jubelende jeugdzorgwerkers die over elkaar heen buitelen om succesverhalen te delen om maar te verhullen wat er mis gaat, pilots die vol

bombarie “gelanceerd” worden en waar je nooit meer iets over hoort en mensen die met praatplaten in beeld brengen wat er moet veranderen zonder dat iemand begrijpt waar het over gaat.

- De landelijke overheid moet verantwoordelijkheid gaan nemen voor de jeugdzorg. Individuele gemeenten hebben er zeven jaar na de transitie nog steeds niet voldoende affiniteit mee. De positieve uitzonderingen daargelaten. Maar zo lang ambtenaren een gesprek kunnen beginnen met “als ik deze zorg ga financieren moet ik een zwembad sluiten” gaat er iets niet goed.

Sorry meneer Van Ooijen, u denkt nu vast “zo die is zuur”. Dat mag. Ik hoop vooral dat de verhalen aanzetten om er iets mee te gaan doen. Velen willen u steunen in deze missie. Ik wens u moed en wijsheid toe.

JAARTAAKBRIEF

Jeugdzorgwerker Marieke heeft een contract van 24 uur. Ze biedt behandeling op een school aan leerlingen in de klas en naast de klas. Ze coacht de leerkracht en werkt thuis met ouders aan hen hulpvragen. Maar het gaat voor haar gevoel al lang niet meer over de inhoud....

Ze heeft een jaartaakbrief waarin vermeld staat dat ze een target heeft van 19,7 uur. 4 uur per week kan ze andere zaken doen dan cliëntgebonden taken. Zoals een teamvergadering, een werkgroep of een cursus, maar ook koffiepauze of plassen. Aan het einde van elke dag moet ze elke minuut van haar tijd verantwoorden in het systeem. Ze werkt op een school en begeleidt meerdere leerlingen, een stuk of 12. Met sommige leerlingen heeft ze een vaste afspraak, die zijn makkelijk tijd te schrijven.

Maar die gesprekjes met leerlingen die ze even op de gang heeft, moet ze straks niet vergeten tijd te schrijven. Zo ook dat telefoontje van die bezorgde ouder wat tussendoor kwam en de zorg coördinator die nog even wat kwam vragen. Die leerkracht die wilde sparren over een anonieme leerling van hem, heeft ze maar afgewimpeld, want die tijd kan ze niet wegzetten. Ze heeft ook nog even een kopje thee gedronken met een leerling die ze vorig jaar begeleid heeft en afgerond, ze voelde zich wel schuldig want dit was een verloren half uur van de dag...

Elke vrijdag krijgt ze haar tijdschrijfresultaten van haar leidinggevende. Om het duidelijk te maken hebben ze er kleurtjes aan gegeven. Rood, oranje, groen. Elke vrijdag is ze bloednerveus; zal ze haar target gehaald hebben.....

BUGETPLAFOND

Twee vriendjes zitten bij elkaar in de klas van het speciaal onderwijs. In groep 6. We noemen ze Dylan en Nick. Dylan heeft een diagnose autisme, hij raakt snel overprikkeld en loopt dan weg van school. School en ouders zitten met hun handen in het haar.

Nick zijn ouders zitten in een vechtscheiding. Hij heeft vele ruzies meegemaakt en is over alert, hij raakt erg snel gefrustreerd, en gooit dan zijn spullen door het lokaal. Gelukkig is dit geen gewone school maar een Integraal Kind Centrum met Jeugdhulp op locatie. Er zijn jeugdzorgwerkers aanwezig, die de kinderen behandeling in en naast de klas kunnen bieden, die de betrokken leerkrachten coachen hoe om te gaan met deze leerlingen. En die ook naar huis gaan om ouders te ondersteunen in hun hulpvragen en op deze manier een steunend systeem creëren rondom kinderen die het even niet zo goed lukken om mee te komen binnen het onderwijs.

Voor Dylan en Nick wordt beiden een indicatie aangevraagd voor dit zorgproduct. Dylan, uit gemeente A, heeft geluk, de indicatie ligt binnen een week op tafel. En de hulp wordt ingezet. Nick daarentegen heeft pech, de gemeente die verantwoordelijk is voor de financiering geeft aan dat het budgetplafond bereikt is, hij moet wachten tot 1 januari, dat duurt helaas nog 5 maanden, met alle gevolgen van dien....

DIRECTE-INDIRECTE TIJD = WERDRUK

Een dag in het leven van...

Ik werk als gz-psycholoog in de (hoog) specialistische jeugd ggz. Ik stap al voor 8:00 mijn kantoor binnen. Te vroeg, maar ik heb 120 ongelezen mails achtergelaten voor het weekend, daar moet ik nu echt wat mee. Inmiddels zijn het zelfs 200 mails. Ik zou het liefst eerst de mails van mijn cliënten (of hun ouders) en collega's eruit filteren, want als ze mij tussendoor mailen dan is er vast iets, maar ik moet eerst echt wat met alle reminders over beschikkingen die al verlopen zijn, of verlengd moeten.

Ik ben in een uur tijd slechts 5 mails en 4 beschikkingsformulieren verder, als mijn eerste client zich aan dient. Als die 50 minuten later de kamer verlaat gaat de telefoon: een huisarts, met een puber die suïcidaal is.

Spoebeoordeling? Tsj, de eerst volgende plek is over 2 weken. Ik zet haar wel op de reservelijst, mocht er iemand toch afzeggen...

10 uur: volgende client. 11 uur; weer de volgende. 12:00: terug naar die sloot mails. Ik moet nog zoveel van die aanvragen. Mijn teamleider steekt zijn hoofd om de hoek: Denk je aan je verhouding directe en indirecte tijd? 75% direct vs 25% indirect, eis van de gemeente, anders worden we gekort. Maar niemand die me uitlegt hoe ik dat dan moet halen, als ik ook al die stomme beschikkingsformulieren in orde moet maken!

13:00: weer 10 mails en 5 beschikkingsformulieren verder. Lunchpauze gemist, snel een boterham terwijl ik naar het toilet ren voor ik de volgende client uit de wachtruimte ophaal. Dat loopje herhaalt zich elk uur tot 16:00. Mijn laatste afspraak is uitgevallen. Of ik wel even nog wat mensen kan terugbellen. 3 ouders met klachten over de wachtlijst (terecht, ze wachten al maanden), weer een huisarts met een spoedverwijzing en een medewerker van het cjb, ik heb weer ergens een code verkeerd op een formulier gezet.

Om 18:15 trek ik eindelijk de deur dicht. 6 cliënten gezien, en 4 uur en 15 minuten administratie, frustratie, telefoontjes. Daar gaat die verhouding 75-25 weer, die haal ik überhaupt nooit.

Waar zouden we blijven als mensen als ik er mee ophouden? De deur pas om 8:30 opendoen, netjes pauze houden en om 17:00 weer naar huis? Dan kan ik in mijn werkdag hooguit 3 a 4 cliënten zien. De rest gaat dan naar administratie. Nog langere wachtlijsten. Dát kan toch niet. Maar onze jeugdprofessionals kunnen ook niet lang meer op dit tempo door. Er moet iets anders. Gaan jullie dat in Den Haag nu alstublieft ook zien?

TIJD EN GELDVERLIES

Vader, moeder, dochter 8 en zoon 4 worden aangemeld voor intensief ambulante gezinsbehandeling/systeemtherapie. Vanuit verwijzende instantie zijn er allerlei vragen en onderbuikgevoelens mbt gezin.

Verwijzer wil wekelijks bellen over voortgang met behandelend therapeut. Die vraagt waarom dit zou moeten. Daarop wordt afgesproken om elkaar bij bijzonderheden en evaluaties te spreken. Als snel wordt duidelijk dat ouders overbelast zijn en eigenlijk geen ruimte hebben voor een (therapeutische) behandeling. Door miscommunicatie tussen verwijzer en gezin heeft het gezin geen vertrouwen meer in verwijzer.

Behandelaar geeft dit meerdere keren aan om uiteindelijk na 9 maanden een overleg te hebben met de verantwoordelijk medewerker front office en een medewerker van de back office. Zij gaan bij de gemeente navraag doen of er gespecialiseerde thuiszorg kan worden.

Weken later wordt duidelijk dat betreffende gemeente geen gespecialiseerde thuiszorg heeft ingekocht en er andere dingen ingezet moeten worden om het gezin minder te belasten. Voorstel vanuit behandelend therapeut is opvang op een zorgboerderij tijdens een paar weekenden per maand en meer opvang op de BSO. Weer duurt het maanden voor er duidelijkheid komt hierover.

Ouders krijgen veel post en mails van verwijzer waar ze geen wijs uit worden of waar tegenstrijdige berichten in staan. Het vertrouwen in de verwijzer is weg bij ouders en behandelend therapeut geeft dit aan bij verwijzer. Hierop komt er nieuw contactpersoon vanuit verwijzer die kortere lijnen heeft met gezin en duidelijk is in de communicatie.

Dan wordt duidelijk dat de zorgboerderij geen opvang in de weekenden heeft en er dus alleen tijdelijke uitbreiding van de BSO kan voor de duur van een jaar. Na dit moet opnieuw worden bepaald of het gezin hiervoor in aanmerking kan komen. Al die tijd loopt de dure intensief ambulante gezinsbehandeling/systeemtherapie door die ouders helpt met overzicht houden maar de moed er in houden. Na ruim een jaar sluit de behandelaar het traject.

Lang verhaal kort; Er zijn dus een gemeenteambtenaar, backoffice medewerker, frontoffice medewerker en een behandelaar meer dan een jaar bezig geweest met een heel simpele vraag. Het gezin had met veel goedkopere ondersteuning geholpen kunnen worden.

GEEN PASSENDE ZORG LEIDT TOT GESLOTEN JEUGDZORG

Sinds twee jaar ben ik betrokken bij Jan (niet zijn echte naam). Jan is 10 jaar oud en woont bij een specialistisch gezinshuis nadat er meerdere jaren geprobeerd is om met ambulante begeleiding thuis te wonen. Het gedrag van Jan kan best lastig zijn, hij is vaak boos/agressief en daagt zijn begeleiding uit door alles te doen wat niet mag. Hiermee kan hij zichzelf en anderen soms in gevaar brengen. Bijvoorbeeld: als de groepsbegeleiding zegt dat hij op moet passen voor de auto die aankomt rijden springt hij er juist voor.

Na een jaar bij het gezinshuis te hebben gewoond werd aangegeven dat het niet langer haalbaar was voor de gezinshuismedewerkers om Jan de begeleiding en veiligheid te bieden die hij nodig heeft. Het gezinshuis wil dat wij opzoek gaan naar een vervolg plek. Er volgen maanden waarin we bijna wekelijks gesprekken hebben. Binnen de regio, buiten de regio, bij expert tafels, bij landelijke punten, maatwerkoplossingen noem het maar op.

Dit jongentje wordt overal afgewezen. De reden? Zijn gedrag is te lastig en/of hij is te jong. In de tussentijd heeft het gezinshuis het steeds zwaarder en zijn er op dagelijkse basis escalaties. We proberen een woongroep voor deze jongen te creëren een plek die aansluit bij wat hij nodig heeft en waar ook andere kinderen met vergelijkbare vragen zouden kunnen wonen. Het lukt ons om dit vanuit de praktische kant te organiseren maar dan komt het belangrijkste.. geld. Om deze locatie te organiseren zal er de eerste 12 maanden een investering moeten komen van bijna €400.000. Hier gaat de gemeente helaas niet mee akkoord. We zoeken verder. Inmiddels zijn we bijna 12 maanden aan het zoeken.

Uiteindelijk is er 1 plek in het oosten van Utrecht die hem aan willen nemen. Utrecht Oost. Dit is 1,5 uur met de auto van zijn ouders maar iedereen geeft aan 'dan moet dat maar'. Helaas heeft de plek in Utrecht wel een wachtlijst van 12+ maanden dus dat is wel iets om rekening mee te houden. Al snel wordt duidelijk dat dit gezinshuis dat niet gaat trekken en overbruggen ergens anders tot hij naar Utrecht Oost kan is ook niet wenselijk.

We spreken af dat hij op de wachtlijst gezet wordt en we in de tussentijd toch maar weer proberen om hem bij iedereen onder de aandacht te brengen. Er moet toch ergens iets zijn?

Het gedrag van Jan wordt complexer en hij vertoont nu ook dusdanige agressie/zelfbepalend gedrag dat hij van school is geschorst. Het gezinshuis trekt het niet langer en ondanks de inzet van extra personeel lukt het niet om hem nog langer te sturen.

Vanuit de verwijzer komt het mailtje waarvan je hoopt hem nooit te krijgen. Al helemaal niet voor een kind van deze leeftijd. 'Wij zien gesloten jeugdzorg nog als enige optie'.

Alle open woongroepen die open staan voor een jongentje van deze leeftijd geven aan dat dit gedrag niet binnen de open jeugdzorg te sturen is. Wat maakt dat een gesloten plaatsing als enige mogelijkheid over blijft.

Er volgt een plan om de gesloten plaatsing zo goed mogelijk vorm te geven met intensieve GGZ behandeling, sport, dagbesteding etc. Alle documenten liggen bij de rechtbank en op vrijdag zou de zitting zijn. Donderdag bel ik met de hulpverleners en geef ik aan dat dit mij zo kwetst. Dat wij dit kind in de gesloten jeugdzorg moeten plaatsen omdat er geen passende zorg is.. wiens fout is dat?

In overleg met alle betrokkenen geeft het gezinshuis aan dat ze de jongen bij nader inzien toch wel willen houden maar dat het dagprogramma wat we gepland hadden voor in de gesloten setting (intensieve GGZ, sport, dagbesteding etc) wel door moeten gaan omdat ze het anders niet mogelijk achten.

Eindelijk! Een doorbraak! Na bijna 13 maanden zoeken, gesprekken, afwijzingen hadden we nu een plan. Jan zou blijven wonen op de plek die hij inmiddels al bijna 3 jaar thuis noemt, zijn school zou hetzelfde blijven en zijn wekelijkse eetafspraak bij zijn ouders kan blijven bestaan. Hoera!

Na dit overleg belde ik direct de GGZ instelling die de behandeling zou bieden in de gesloten jeugdzorg om het goede nieuws te vertellen. Alleen had ik te vroeg gejuicht. In het overleg met de GGZ instelling werd mij het volgende verteld: De jeugdige zou a.s. maandag kunnen starten omdat ze een urgentie regeling hebben voor kinderen die gesloten geplaatst worden. Zonder deze urgentie komt hij op de reguliere wachtlijst te staan en zal hij over ongeveer 8 maanden aan de beurt zijn.

Ik probeer uit te leggen dat we geen 8 maanden kunnen wachten en dat het echt noodzakelijk is om eerder te starten. Juist om die gesloten plaatsing te voorkomen. Dat is toch het doel?

De medewerker geeft aan dat er helaas niets is wat ze voor me kunnen doen 'zo zijn de regels'. Uiteindelijk heb ik in samenwerking met mijn directie en medewerkers van de beweging 'geen kind meer gesloten' ervoor gezorgd dat Jan niet op de wachtlijst terecht kwam en een week later op intake kon komen.

Wat ik met dit verhaal duidelijk wil maken is dat er veel dingen in de jeugdzorg verbeterd kunnen worden. Met name in de bureaucratie/financiering. Want ik had deze jongen veel eerder/beter kunnen helpen als;

- Er financiële ruimte is om nieuwe locaties te openen. Die kleinschalig de specialistische hulp kunnen bieden die deze en andere kinderen van deze leeftijd nodig hebben.
- We niet met wachtlijsten van 6+ maanden voor GGZ en 12+ maanden voor verblijfspoten zouden zitten.
- Het aantrekkelijker is voor mensen om in de zorg te gaan werken. Een groep had plek voor deze jongen maar gaf aan 'we hebben structureel personeelstekort wat we niet op kunnen lossen daardoor kunnen wij de komende maanden echt geen kinderen plaatsen'
- Het haalbaar wordt voor mensen om in de zorg te blijven werken. Zoveel goede, kundige en gedreven collega's verlaten het werkveld door de hoge druk en de mentale last die het werken in de zorg op kan leveren.
- Er geïnvesteerd wordt in passende zorg dicht bij huis. Bepaalde expertises zijn nu enkel in het noorden/oosten van het land te vinden wat voor veel kinderen betekent dat ze uren bij hun ouders/netwerk vandaan zitten.

Geachte heer van Ooijen, ik hoop dat u mijn verhaal en de verhalen van mijn collega's ter harte neemt. De jeugdzorg draait op gepassioneerde mensen met groot hart die zichzelf makkelijk wegcijferen ten behoeve van de jeugdige en gezinnen die ze ondersteunen. Juist wij hebben een staatssecretaris nodig die naast ons staat, voor ons opkomt en onze visie uitdraagt. Want hoewel ik mijn punt graag duidelijk zou willen maken door middel van een staking of een groot protest betrap ik mezelf er toch telkens op dat ik mijn situatie vergelijk met die van mijn cliënten. Die het zwaarder hebben dan ik en mijn tijd goed kunnen gebruiken. Door die vergelijking te maken kom ik niet op voor wat ik nodig heb maar besteed ik mijn tijd aan mijn gezinnen. Zoals mijn teamleider altijd zegt 'typische jeugdzorgwerker'.

TOLKENTELEFOON

Ik werk bij een jeugdzorgorganisatie waar er ook complexe scheidingen binnen komen. Zo ook de ouders van 3 kinderen. Ouders zijn gescheiden en vader ziet zijn kinderen niet. Moeder voelt zich bedreigt door vader. De opdracht via de Raad voor de Kinderbescherming en de kinderrechtster is om begeleide omgang met vader te voorzien, met bemiddeling voor ouders. Via de kinderrechtster komt dit bij ons terecht. Omdat de gemeenten de trajecten betalen, moet er een beschikking van de gemeente komen.

Deze beschikkingen hebben een code, en een bepaald aantal uren. Bij de beschikking kwam van de gemeente ook de opmerking erbij dat dit traject moest plaatsvinden in aanwezigheid van een tolk. Het gezin komt namelijk uit Syrië.

En toen begon het gesteggel... De gemeenten financieren geen tolk. Dit moet binnen de beschikking. De beschikking financiert de uren van de bemiddelaars. Hier ook een tolk van betalen gaat niet lukken. De gemeente en de jeugdzorgorganisatie weten dit van elkaar. We hebben na lang praten, protesteren, enz enz de tolk laten komen, en bij een afspraak met ouders de uren gedeclareerd met 3 personen. Twee bemiddelaars (is standaard) en de tolk. De uren waren snel op. Dit is niet de eerste keer, en ik ben bang ook niet de laatste keer.

GEEN TIJD

Van een gemeente krijgen we voor ambulante trajecten standaard 50 uur. Ook voor scheidingstrajecten waar we altijd met 2 personen de gesprekken voeren. 50 uur wordt dan 25 uur met een gezin. Na een startgesprek, en met ouders onderzoeken waar ze mee geholpen zouden willen zijn, de kinderen door een kind-vertegenwoordiger te laten zien, een zorgovereenkomst te hebben opgesteld, de verplichte vragenlijsten af hebben genomen en dit alles te hebben geregistreerd, zijn we door onze uren heen. De gemeente vraagt minimaal 6 weken voordat de uren op zijn, met een uitgebreide onderbouwing extra uren aan te vragen.

Daarom nodigen wij de gemeente uit bij start. Dan zijn zij betrokken, weten ouders wie de verwijzer is, en kan er met ouders gesproken worden over of we met hun toestemming contact op mogen nemen met de gemeente voor een eventuele verlenging. Daar komt deze gemeente niet. Vinden zij niet nodig. Als wij dan dus een onderbouwing moeten opschrijven, moet dit met toestemming en instemming van ouders worden verstuurd aan de gemeente. Maar ouders in complexe scheidingen hebben 1 overeenkomst: ze zijn het nooit met elkaar eens. Dus bij de start van een traject een onderbouwing schrijven met deze ouders is iets onmogelijks.

FINANCIERING ZORGT VOOR WISSELINGEN HULPVERLENERS

Het traject liep goed. Ouders waren weer meer samen aan het afspraken maken voor hun kinderen. Ouders wilden graag nog samen met de bemiddelaars een aantal gesprekken om langzamerhand de hulp af te schalen. De gemeente vond dit na lang praten een goed plan. Maar dan is het geen behandel traject meer, maar begeleiding. En dan kan het dus worden afgeschaald naar een lager tarief. Een lager tarief, betekend ook andere werkers. En het is juist zo helpend als je met de mensen waarmee je het gehele traject zover bent gekomen, ook dat traject kan afmaken. Omdat het goed gaat, betekend niet dat je kan worden afgeschaald naar andere werkers die goedkoper zijn. Begeleiden, een traject afronden hoort ook in het gehele traject.

18 MIN- 18 PLUS

Een jongere, rondom haar 16e in de jeugdzorg terecht gekomen volgt therapie, maakt vorderingen, maar wordt 18 jaar. Ze verblijft vrijwillig in de jeugdzorg. (fasehuis) Ze moet met de gemeente het gesprek aan over verlengde jeugdzorg, en nog even mogen wonen in het fasehuis. De gemeente kwam met het antwoord terug dat ze dit te duur vonden. Dit meisje woont in de jeugdzorg, haar zelfbeeld was laag, therapie en niet meer thuis wonen, knapte ze van op. En toen kreeg ze dus de afwijzing van de gemeente. Het gaat op dit moment niet goed met dit meisje.

VAKTHERAPIE EN ZORGNOMADEN

Ander meisje in de jeugdzorg. Al lang in de jeugdzorg. Vecht scheidende ouders. Meisje wordt niet gezien, gehoord door haar ouders die druk zijn met de andere ouder. Ook in de jeugdzorg instelling is het niet makkelijk. Na vele omzwervingen komt ze uit bij paardentherapie. Hulp om eerst met zichzelf aan de slag te gaan. Vertrouwen te herwinnen op zichzelf. Dat zij er mag zijn. Dat ze gehoord, gezien wordt. Dat ze keuzes kan leren maken. Helaas, de gemeente vergoed deze therapie niet. Het meisje is verhuisd naar een ander gemeente waar ze de paardentherapie wel wilden vergoeden.

Welke boodschap geef je jongeren, kinderen, ouders als je geld boven de mens laat gaan....

CODE ZWART

Een meisje van 14 jaar oud, liggend in een ziekenhuisbed en boos kijkend naar iedereen die binnenkomt. Dit is de derde keer dat zij heeft geprobeerd een einde aan haar leven te maken door een grote hoeveelheid pillen in te nemen.

De wanhoop van jouw ouders voel ik inmiddels zelf en de boosheid die ik over mij heen krijg snap ik. Al een half jaar geleden deed je de eerste keer een poging, alle alarmbellen in de hulpverlening gingen af. De zorg die er nu om jou heen zat, was niet voldoende. En op dat moment begon het 'van het kastje naar de muur' verhaal. Van hulpvorm naar hulpvorm ben ik gegaan, van organisatie naar organisatie, vragend of zij iets voor jou en je gezin kunnen doen.

Ambulante spoedhulp geeft als antwoord dat het teveel GGZ problematiek is, helaas.. FACT jeugd heeft een opnamestop, er zijn domweg teveel aanmeldingen.

SAFE (immers voor veiligheid) geeft hetzelfde antwoord. Andere stichting; weer het FACT, geeft als antwoord dat het budgetplafond is bereikt en ze dit jaar geen kinderen van die en die gemeente kunnen aannemen maar volgend jaar wel. Nee, op een wachtlijst zetten kan dan niet.

Uiteindelijk kon je, na heel veel vragen en zeuren, op een wachtlijst gezet worden voor een FACT team, dat is al vijf maanden geleden... en nu, nu lig je hier weer.

Het ziekenhuis zegt dat er nu echt wat moet gebeuren! En ik ben het er zo enorm mee eens. Ik ben net zo machteloos en boos als jij en je ouders.

FINANCIËLE ONMOGELIJKHEDEN JONGEREN

Een jongen van net 18 jaar wordt in September aangemeld bij een intensieve hulpvorm die enorm passend zou kunnen zijn. Er is plek en er zou gestart kunnen worden. Maar helaas is hij net 18 en dat betekent dat hij dan in december zijn volledige eigen risico zou moeten betalen en in januari weer. Vanwege weinig inkomen had hij zijn eigen risico hoog gezet want dan heb je minder zorgverzekering te betalen. Dat geld heeft hij niet, dus is hij niet gestart en uit beeld geraakt, geen hulpverlener die hem spreekt.

ARMOEDE

Veel gezinnen die ik ambulante begeleid zitten financieel erg krap, geld voor iets extra's is er niet en de schaamte voor het vragen om hulp is enorm groot. Vaak duurt het lang voordat ouders durven vertellen hoe groot de financiële problemen zijn en weten zij de wegen niet naar hulp om dit op te lossen of beter te maken. Verhalen over kleding van weggeefwinkels, eten van de burens en soms geen geld voor lunch voor de kinderen op school. Als ik dan hoor dat er een eigen bijdrage gaat komen voor deze hulp, hou ik mijn hart vast. Dit soort gezinnen gaan dan helemaal niet meer aankomen bij de hulp. Met alle enorme gevolgen van dien.

TIJDSCHRIJVEN

Al jaren wordt er gesproken over het verminderen van de administratieve last voor hulpverleners. Ik werk inmiddels al 25 jaar met jongeren en hun gezinnen en ik heb het alleen maar meer zien worden.

Wij hebben sinds een aantal maanden zelfs te horen gekregen dat wij 100% van onze tijd moeten schrijven. Dat betekent dat ik gemiddeld een half uur tot een uur per dag mijn agenda aan het vullen ben met half uurtjes en kwartiertjes; kwartier gebeld met een moeder die wat vragen heeft over school en de therapie die haar dochter volgt? *Kwartiertje invullen; locatie, hulpvorm, wat heb je gedaan, welke cliënt? Klik*

Dan komt er een mailtje van een school die zorgen wil delen, mailtjes over en weer en afspraak gemaakt. In het systeem *een kwartiertje invullen; locatie, hulpvorm, welke cliënt, wat heb je gedaan en verslaglegging; KLIK*

Een huisbezoek en een gezinsgesprek. Bij terugkomst op locatie in het systeem; *locatie, hulpvorm, welke cliënt, wat heb je gedaan, hoeveel reistijd, verslaglegging en KLIK.*

Even op de gang een kort overlegje met een collega, vragen of zij tips heeft voor een gezin uit mijn caseload. Dat moet wel in het systeem vastgelegd worden; *Kwartiertje invullen; locatie, hulpvorm, wat heb je gedaan, welke collega, welke cliënt? Klik*

Al die kliks, al dat bijhouden en ter verantwoording geroepen worden (" je hebt deze week maar 80% van je uren verantwoord, dat kan beter!) en al die tijd die dat mij kost, daar kan ik makkelijk 1 a 2 gezinnen per week extra in bezoeken en helpen. Gezinnen die nu op de ellenlange wachtlijst staan en dus niet gezien worden. **KLIK**

ONTBREKEN VAN VROEGTIJDIGE EN PASSENDE ZORG WEGENS FINANCIËLE REDENEN LEIDT TOT ERGER EN DUURDER

Het gaat om een 17-jarige jongen met een licht verstandelijke beperking, die al sinds de basisschool gedragsproblemen heeft. Op dit moment wordt hij voor de vierde keer in zijn hulpverleningstraject gehinderd door wachtlijstproblematiek: Hoewel hij in aanmerking komt voor een kamertrainingscentrum kan hij hier niet terecht en moet hij langer op de gesloten groep blijven, een inmiddels onnodig ingrijpende -en dure- interventie.

Voor dit schrijven zal ik deze 17-jarige Samuel noemen. En zal ik daar maar meteen bij vertellen dat dit schrijvende verhaal van 'Samuel' niet op zichzelf staat. De afgelopen jaren, het afgelopen jaar en ook de afgelopen maand, heb ik meerdere Samuel's 'voorbij' zien komen. Hun verhaal is treurig. Onnodig treurig, omdat er sprake is van te late onderkenning van de problematiek en er bij iedere nieuwe fase van de hulpverlening sprake is van wachtlijsten.

Tijdens de zwangerschap van Samuel was er sprake van huiselijk geweld tussen zijn ouders tijdens zijn zwangerschap. Dit bleef de jaren erna doorgaan in aanwezigheid van een zeer jonge Samuel, die niet goed kon begrijpen wat er gebeurde, maar wel de stress en angst ervan meekreeg. Onder invloed van drugs werden ouders verbaal en fysiek agressief naar elkaar, wat leidde tot verwondingen bij hen beiden en zelfs een keer tot een gebroken arm bij moeder.

Hoewel men vaak geneigd is zich minder druk te maken over kinderen die 'slechts' getuige zijn van huiselijk geweld, is het al jarenlang bekend dat getuige zijn van geweld net zo bedreigend is voor de verdere sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen als zelf geslagen worden. Het is dan ook jammer dat de bij de politie gedane zorgmeldingen over de fors uit de hand lopende ruzies tussen zijn ouders niet hebben geleid tot passende hulpverlening gericht op Samuels welzijn.

Toen Samuel 2 jaar oud was gingen zijn ouders uit elkaar en vertrok zijn vader naar het buitenland, waarna er nog maar sporadisch contact met hem was. Moeder wilde vader daarom later niet betrekken bij de problemen rondom Samuel en de hulpverlening. Het lukte moeder om na het verbreken van haar relatie met vader, te stoppen met drugs. Maar na vaders vertrek had zij wisselende relaties, waarin de spanningen eveneens regelmatig hoog opliepen en weer leidden tot verbale en fysieke agressie, waar Samuel getuige van was. Politie meldingen door de burens, leidden weer niet tot hulp voor Samuel. Samuel had een goede band met een van deze nieuwe partners van moeder en diens zoon, die van zijn 8e tot zijn 10e in beeld waren. Na de beëindiging van de relatie mag hij echter geen contact meer met hen hebben van zijn moeder.

Vanaf zijn 10e jaar is Samuel steeds meer gedragsproblemen gaan vertonen. Af en toe uitte hij het verdriet om het gemis van zijn vader en leek hij aandacht van zijn moeder te missen. Hij kreeg een sociale vaardigheidstraining aangeboden via het wijkteam, zonder dat er naar het gezinssysteem en eventuele onderliggende oorzaken van zijn problemen werd gekeken. Stappen die volgens de richtlijnen jeugdhulpverlening/jeugdbescherming de eerste geëigende stappen zijn bij toenemende gedragsproblemen. Het wijkteam echter, had de opdracht gekregen altijd te starten met zo licht mogelijke hulpverlening, met het doel om op duurdere hulp te bezuinigen.

Vanaf Samuel's 14e kwam het tot politiecontacten, Samuel pleegde met jongens uit de buurt diefstallen en woninginbraken. Samuel was steeds vaker nachtenlang van huis en hield zich niet aan moeders regels. Er werd intensieve systeemhulpverlening geadviseerd (MDFT), waar..... een wachtlijst van 3 maanden voor was.

Terwijl het gezin hiervoor op de wachtlijst stond, escaleerde het steeds vaker tussen Samuel en zijn moeder met veel verbale agressie, die van negatieve invloed was op het hele gezin. Samuel kwam nauwelijks nog op school en bleef nachtenlang van huis. Uiteindelijk werd besloten hem uit huis te plaatsen op een leefgroep.

Hij werd geplaatst op een leefgroep en aangemeld voor nadere diagnostiek naar de oorzaken van zijn gedragsproblemen. Diagnostiek die op een eerder moment in zijn leven mogelijk een uithuisplaatsing had kunnen voorkomen, maar nu mogelijk zou kunnen helpen de uithuisplaatsing zo kort mogelijk te laten duren.

Voor deze diagnostiek echter... was een wachtlijst van een 6 maanden. Op de leefgroep gingen zijn gedragsproblemen ondertussen onverminderd voort. Het kwam tot meerdere agressie-uitbarstingen, waarbij Samuel een gevaar betekende voor de groep, doordat hij anderen sloeg, de leiding bedreigde en met stoelen en ander meubilair gooide, of dreigde daarmee te gaan gooien. Na 3 maanden moest voor de veiligheid van de groep besloten worden tot een onmiddellijke overplaatsing naar de gesloten jeugdzorg. Deze hulp was meteen beschikbaar, al werd er vanwege de spoed eerst buiten de regio geplaatst, Eenmaal in de gesloten jeugdzorg, werd hij opnieuw op een wachtlijst geplaatst voor diagnostiek. Op de groep liet hij minder uitbarstingen zien, doordat hem veel structuur en duidelijkheid geboden werd, maar er bleef sprake van woedeaanvallen met verbale en fysieke agressie. Na 9 maanden werd de diagnostiek afgerond en werd duidelijk dat er sprake was van hechtingsproblematiek en een post traumatische stressstoornis als gevolg van het eerder meegemaakte huiselijk geweld in zijn vroegere jeugd. Inmiddels was er ook een risico op het ontwikkelen van een antisociale persoonlijkheidsstoornis ontstaan, dat verregaande gevolgen kan hebben voor zijn persoonlijk en maatschappelijk functioneren als volwassene.

Deze scheefgroei in de ontwikkeling had waarschijnlijk voorkomen kunnen worden als er eerder passende hulpverlening was ingezet. Het trauma bleek de al jarenlang bekende agressie te triggeren en zal nu pas behandeld gaan worden. Na... een wachtlijst van 3 maanden voor de EMDR-therapie. Deze wachtlijst is ontstaan, omdat er te weinig GGZ-hulpverlening is ingekocht en maakt dat Samuel hierdoor minstens 3 maanden langer aangewezen zal zijn op de relatief veel duurdere gesloten jeugdzorg.

Als Samuel eenmaal behandeld wordt voor zijn problematiek krijgt hij, middels EMDR-therapie en gesprekken met een psycholoog en de goede begeleiding op de groep steeds meer controle over zijn gedrag. Hoewel dit gaat met vallen en opstaan, leiden frustraties uiteindelijk niet meer tot fysieke agressie. Langzaam kon ook weer gewerkt worden aan herstel met moeder, waarna de verlopen konden worden uitgebouwd. Samuel kwam weer tot een leeftijdsadequate en positieve vrijetijdsbesteding in de weekenden. Ook met vader is weer contact gezocht, nadat de systeemtherapeut van de gesloten jeugdzorg aan moeder duidelijk heeft kunnen maken dat het gemis van hem door Samuel van invloed is op zijn welzijn en gedragsproblemen. Vader is sindsdien voor het eerst sinds jaren betrokken bij de hulpverlening, middels skype omdat hij in het buitenland woont.

Samuel is door deze positieve ontwikkelingen toe aan een doorplaatsing naar een kamertrainingscentrum in zijn stad van herkomst, maar ook daarvoor is..... een wachtlijst (6 maanden). Besloten is om hem ter overbrugging op de -relatief dure- gesloten groep te laten wonen met zoveel mogelijk vrijheden. Hij mag bijvoorbeeld zelfstandig naar het dorp en ieder weekend naar huis en logeren bij een bevriende neef.

Samenvattend illustreert Samuels verhaal dat hij -als in aanleg kwetsbare jongen met een belaste voorgeschiedenis- jarenlang niet tijdig genoeg de passende hulp heeft gekregen. Waardoor zijn gevoelens van eenzaamheid, zijn gedragsproblematiek en de voor hem belangrijkste relaties met zijn omgeving onnodig langdurig verslechterd zijn. Hierdoor is er voor hem en de hulpverlening onevenredig veel behandeltijd nodig geweest voor herstel.

Door het te laat bieden van passende hulp en de genoemde wachtlijsten, is Samuel's ontwikkeling in eerste instantie onnodig verslechterd, waarna steeds duurdere zorg nodig werd. Dure zorg die van ingrijpende invloed is

geweest op Samuel: hij moest verder opgroeien buiten zijn gezin en zonder de leeftijdgenoten uit zijn buurt en later zelfs buiten zijn regio. Dit bovenop de talloze relatiebreuken met zijn vader, partners van zijn moeder, zijn moeder, (stief)broers en zussen en leeftijdgenoten uit zijn eigen stad.

Na een alsnog positief verlopen intensief traject, is het fnuikend dat hij ook nu weer nog langer in een zware hulpvorm op een afgelegen locatie moet verblijven. Omdat ... er een wachtlIJst is voor lichtere, goedkopere(!) hulp.

Deze 17-jarige Samuel krijgt -net als de talloze andere Samuel's- al vanaf zijn vroege jeugd de boodschap dat volwassenen en de maatschappij hem niet kunnen (?) geven wat hij nodig heeft en waar hij recht op heeft: een volwaardige, kansrijke in onze maatschappij, net als ieder ander kind. Hiermee starten de talloze Samuel's in Nederland hun toekomstige volwassen bestaan vanuit een beschadigde basis, met veel minder vertrouwen in zichzelf, hun en de maatschappij, dan mogelijk zou moeten zijn.

De bezuinigingen sinds 2014 zijn met name duur betaald door onze Samuel's, maar uiteindelijk ook door onszelf als maatschappij, zowel onze Samuel's als de maatschappij hebben er recht op dat hun potentieel positief benut wordt en zij een goede verstandhouding hebben.

WAT IS ER ZO VERVELEND AAN OM ZES MAANDEN TE WACHTEN?

Een jeugdige van 16 jaar die UHP is geplaatst en bij een gezinshuis woont tot minimaal haar 18e verjaardag. De jeugdige woont in het gezinshuis met 5 broertjes en zusjes. Twee weken geleden had ik een gesprek met haar over de gezagsbeëindiging van haar ouders. De jeugdige gelooft het pas als de Kinderrechter het verlossende woord heeft uitgesproken. Tot die tijd zit ze in een enorme angst voor zichzelf en voor haar broertjes en zusjes.

De jeugdige gaf aan dat het oorlog is in haar hoofd tot het verlossende woord is gegeven door de Kinderrechter. Eerst doet de GI het verzoek aan de RvdK, zij doen onderzoek mbt gezagsbeëindiging. Op dit moment is er een half jaar wachttijd voordat een onderzoek gestart kan worden door de RvdK. Wat is nu een half jaar? Als het elke dag oorlog in je hoofd is, is het verschrikkelijk!

PERSONEELSTEKORT

Personeelstekort is een hot item op dit moment binnen de organisatie. Naast personeelstekort is er ook nog een hoog **verzuim van 13% tot 20%**! Dit betekent dat de werkdruk van uitvoerend personeel van de jeugdbeschermers hoog is en we er voorlopig niet vanaf komen. Mooie plannen om personeel te behouden, om personeel te boeien en te binden, caseload verlagen. Maar wie moet dan het werk doen met een personeelstekort, hogere uitstroom van personeel dan er binnenkomt.

Wanneer krijgen we een fatsoenlijk salaris/CAO? Wanneer hebben en houden we voldoende gekwalificeerd personeel? Wanneer hebben we een "normale" caseload? Wanneer wordt er gezorgd voor het uitvoerend personeel die dag en nacht werken voor de Jeugdzorg?

HULP VER VAN HUIS DOOR WOONPLAATSBEGINSEL

De kinderen Achmed en Abdel van (toen) 2 en 3 jaar, woonden 3,5 jaar geleden in Beverwijk met hun moeder. Bij moeder waren ze niet veilig en ze zijn, na al 2 andere crisisplekken van een paar dagen, in crisis geplaatst aan de andere kant van Nederland, tegen de Duitse grens, omdat er nergens anders een plek was. Daar zitten ze nog steeds, inmiddels 2 jaar lang! Al die tijd was er geen plek gevonden voor de broertjes samen en ze zijn nu al 5 en 7. Inmiddels is moeder verhuist naar Rotterdam. Helaas is in die omgeving geen plek, maar ik heb (na lang overleggen met de jeugdzorgwerker of ze het wel aandurfde) een gezinshuis gevonden in Noord Holland, dat beide jongens wil opvangen en gespecialiseerd is op trauma- en hechtingsgebied.

Deze match kan echter geen doorgang vinden momenteel, omdat de woonplaatsbeginsel regels zijn gewijzigd per 01-01-2022 en het woonplaatsbeginsel nu de plek is waar de jongens voor het laatst met moeder hebben gewoond, voordat ze in verblijf gingen.

Dit is lastig te bepalen in veel gevallen, omdat wij (zeker met onze doelgroep) regelmatig meemaken dat kinderen al bij geboorte uit huis worden gehaald en als ouders dan zwervende zijn, wordt dat nog ingewikkelder.

De vraag was eerst of gezinshuiscare na pleegzorg telt als nieuwe vraag, dus of het wel of niet in aanmerking komt voor continuïteit vanuit de huidige gemeente. Uiteraard zeggen alle gemeentes altijd al liever dat ze niet hoeven te betalen en houden ze zich niet aan de wet dat ze die handschoen moeten oppakken, maar nu die vraag vaker gesteld wordt, is dat alleen maar erger geworden.

Nu was redelijk snel bepaald dat het nieuwe zorg betreft en de betalende gemeente Beverwijk moet zijn, want daarvandaan zijn de jongens uit huis geplaatst en daarna hebben ze niet meer bij moeder gewoond. Een cliëntovereenkomst bleek nodig, omdat we geen contract hebben met Beverwijk voor gezinshuiscare.

Uit pure frustratie dat er zoveel tijd verloren is gegaan met uitzoeken en vervolgens heen en weer mailen met de gemeente over wie dat dan gaat opstellen, heb ik zelf maar een overeenkomst opgesteld, samen met de manager van de gezinshuiscare. Echter heeft de gemeente de rekening voor een gezinshuis nog steeds niet opgepakt en we zijn al een maand verder, zonder antwoord of ze de cliëntovereenkomst überhaupt willen ondertekenen.

Het gezinshuis komt in de problemen, want ze draaien nog steeds geen productie, terwijl ze plek hebben voor meerdere kinderen. Ze hebben hun baan opgezegd om dit te kunnen doen en kunnen nu bijna hun hypotheek niet meer betalen. Deze jongens hebben aantoonbaar deze zorg nodig en hebben ook al in een gezinshuis gewoond, dus het is ook niet vreemd bedacht om de gemeente deze zorg te laten bekostigen. Alles staat stil en deze jongetjes zitten nog steeds in een crisispleeggezin, waarvan het een wonder is dat die de stekker er niet 1,5 jaar eerder uit heeft getrokken.

Ik heb nog wel 30 verhalen van dit kaliber, maar misschien zegt het ook wel genoeg dat ik altijd 130 kinderen op mijn lijst heb staan voor een plekje in een pleeggezin of gezinshuis in de provincies Zuid Holland en Zeeland.

INKOOPWAANZIN

Vaker lukt het niet dan wel om een plekje te vinden voor een jeugdige, vooral als ze wat ouder zijn en de problematiek toeneemt. Een seksueel misbruikt kind boven de 10 jaar, is onmogelijk. Die worden soms nog in een gezinshuis geplaatst, maar een pleeggezin vind je niet. Frustrerend uiteraard, maar het ergste vind ik het zelf als ik die plek wel heb en de gemeente de handschoen niet oppakt. Óf bij buitenregionale plaatsingen, waar we prima in een pleeggezin kunnen plaatsen, omdat we met bijna alle gemeentes afspraken hebben, maar dat dan een medisch kinderdagverblijf ineens niet kan, omdat ze dat niet hebben ingekocht in die regio. Zo kan je kinderen prima vanuit Lisse in Uitgeest plaatsen (half uurtje rijden), maar is alles naast de pleegzorg onmogelijk, omdat Holland Rijnland niet met Noord Holland werkt en ze de zorgaanbieders daar niet kennen. Dan ben ik nog niet eens begonnen over het feit dat elke gemeente andere eisen stelt aan de informatie die ze willen hebben, voordat ze een plaatsing goedkeuren en willen financieren.

NIET LUISTEREN NAAR DE PROFESSIONAL

Moeder van 2 kindjes overlijdt. Met haar zus was geregeld dat zij voogdij zou krijgen. Deze zus is pleegouder en voeden een pittig meisje op.

Op dag 2 heeft pleegmoeder al door dat haar pleegkind en nichtjes een behoorlijk kruitvat zijn samen. Dus ze vraagt om hulp. Ik doe wat ik moet doen en stuur haar naar de gemeente en instrueer de pleegzorgwerker even extra alert te zijn. De gemeente belt mij om te overleggen. Ik geef aan, wij kunnen direct opschalen en leg de risico's nog een keer uit voor alle 3 de kinderen. Vier maanden later worden de meiden bij ons aangemeld, voor een gezinshuis. De situatie in het pleeggezin was volledig geëxplodeerd. En als ik dan het dossier lees wat erin die 4 maanden gebeurd is heeft de gemeente lopen klooiën. En gewoon niet geluisterd naar de risico's. Alles waar ik voor had gewaarschuwd is gebeurd.

COÖRDINATIE VAN ZORG

Sinds mei 2021 begeleid ik een gezin waar sprake is van een spoed/crisissituatie. Het gaat niet goed met de jeugdige (jongen van 11, bijna 12) thuis. Er wordt ingezet op ontlasting van ouders en de jeugdige, door middel van een break op een groep van woensdag t/m zondag.

Het duurt lang voordat er een intakegesprek komt voor systeemtherapie, vakantie en wachtlijsten zijn daar o.a. de reden van. Inmiddels is het begin september 2021 en escaleert het voor de zoveelste keer thuis. In het belang van de jeugdige en zijn veiligheid, is het beter als tijdelijk ergens anders verblijft. Op de plek waar hij van woensdag t/m zondag verblijft is geen plek om hem volledig op te vangen.

Vier weken lang wordt de jongens tussen de groep en de crisisopvang heen en weer geslingerd. Vaak hoort de jongere pas op het laatste moment waar hij aan toe is en moet hij met zijn rugtasje naar de crisisopvang. Niet de plek waar deze jongen hoort te zitten. Hij wordt blootgesteld aan situaties waarin hij niet blootgesteld aan dient te worden. Dit is namelijk geen crisisopvang jongen, maar een jongen die rust en stabiliteit nodig heeft wat thuis (op dit moment) niet geboden kan worden. Rust en stabiliteit is goed voor deze jongen, maar er lijkt geen plek te zijn waar hij dat kan vinden.

Er komt een groot overleg met diverse hulpverleners. Het advies is verdeeld. Behandeling voor de jeugdige en inzetten op het systeem of inzetten op het systeem en de jeugdige daarin meenemen. Feit blijft dat het niet veilig genoeg is om de jeugdige naar huis te laten gaan.

De jeugdige heeft perspectief op een plaatsing op een overbruggingsgroep, dit zal voor rust en stabiliteit zorgen. Hier is hij rond oktober 2021 heen gegaan.

In de tussentijd zijn er diverse overleggen en intakes met meerdere partijen voor een vervolgplek. Het gezin en het Sociaal Wijkteam hebben soms aardig (2 uur enkele reis) wat afstanden moeten afleggen en altijd tevergeefs. Alle partijen uitte hun zorgen, maar er was geen partij die de casus kon oppakken. Reden: moeder spreekt de Nederlandse taal niet, cultuur was een probleem, ze konden niet alles bieden wat nodig was, vonden het te complex, er was toch iets anders nodig, de jeugdige was nog te jong, hij zat nog op de basisschool etc. Veelal informatie die van tevoren bekend was en alle gesprekken en tijdsinvestering hadden kunnen voorkomen als ze dit van te voren hadden gemeld.

Uiteindelijk is het eind februari 2022 en lijkt het dat er een aanbieder (niet gecontracteerd) de casus als uitdagend ziet en bereid is om het op te pakken. Wat als.... dat is een lastige vraag, maar wat als dit gezin een half jaar geleden al passende hulp had gekregen? Had deze jeugdige dan al gedeeltelijk weer naar huis kunnen gaan? Hadden bepaalde incidenten thuis voorkomen kunnen worden?

Dit is een zaak geweest van een hele lang adem, waar op een gegeven moment het Sociaal Wijkteam in contact was met een stuk of 8 partijen rondom het gezin. Het was een wespennest, laat staan hoe dit voor ouders moet zijn.

Ik heb niet alle details verteld van de casus, maar het punt is dat het systeem - de bureaucratie - de wachtlijsten etc. niet meewerken in deze casus. Hetgeen ik nog niet benoemd heb, is alle aanmeldformulieren die keer op keer opnieuw ingevuld dienen te worden. Dit heeft veel tijd gekost.

Eigenlijk doe ik zelf de casus een beetje teniet, want hetgeen ik opschrijf staat in klein contrast met hoe de werkelijkheid is geweest.

WOONPLAATSBEGINSEL

Tjee ja, lang niks geschreven. Gaat het slecht? Nee. Ja. Pff. Twijfel. Ja, twijfel. Onzekerheid. Angst. Mag dat?

7 jaar geleden zijn mijn man en ik aan dit fantastische avontuur begonnen om complex getraumatiseerde kinderen, ondanks hun problematiek, tóch een gezin aan te bieden om in op te groeien. We hebben ons hier beiden enorm voor moeten professionaliseren. Mijn man deed een EVC-traject. Maar ja, ook ik, mevrouw-tje gedragswetenschapper, moest heel wat nieuwe skills leren om met de echte 'stront' te werken. Elke dag, 24 uur per dag, in je eigen huis. Er is echt niks wat je daar op kan voorbereiden. Laat staan onze zelfgemaakte kinderen: gratis zorgprofessionals, onopgeleid, onvoorbereid en van onschatbare waarde, en die eigenlijk alleen maar inleveren.

Het werd ons leven. (in)-leve (re)n.

En wat past daar beter bij dan 100% regie nemen en hebben over je eigen gezin? Mijn man en ik aan het roer. Windmee. Richting horizon met die kinderen. Zo gaat het goed. Vechten tegen de bierkaai soms. En de beste stuurder staan altijd aan wal.

En na veel uitstellen wijzigt dan toch het woonplaatsbeginsel. Voor de gemeenten een administratief en financiële verbetering. Voor ons gezinshuis een denderende trein richting onvermijdelijk rampscenario. In 1 klap heeft onze piepkleine zorgorganisatie met 5 zorgregio's te maken ipv 1. Ieder met hun eigen visie. Hun eigen beleid. Hun eigen (tegenstrijdige) eisen. Hun eigen inkoopstrategie. En waarom?

Omdat de moeder van onze kinderen toevallig een keer in die regio woonde toen de kinderen voor het laatst uit huis werden geplaatst. Hebben de kinderen nog binding met die regio? Nee. Nooit gehad óf al jaren niet meer. Ook is jaren geleden het besluit genomen dat zie hier, in Etten-Leur, en bij ons gaan opgroeien. Heeft een van de ouders nog iets met de regio te maken? Nee. Die wonen daar al lang niet meer. Heeft ons gezinshuis iets met die regio's te maken? Nee. Vijf regio's met ieder zijn eisen en administratie geeft héél veel extra werk. En in een gezinshuis betekent ieder uur besteed aan administratie, een uur niet besteed aan de kinderen.

Even voor de duidelijkheid: vijf regio's moeten bedienen, betekent onze ondergang. Alsjeblieft Gemeente Etten-Leur: neem onze kinderen terug. Zij wonen hier en blijven hier. Zij gaan naar school op KSE en Munnikenheide College. Ze hebben therapie in de regio. Ze hebben zwembles bij Zwembad De Banakker. Dansles bij De Nobelaer. We kopen ons brood bij Smaakmakers van Amarant. We eten friet van t-meulentje.nl en eethuishedpleintje.nl. We gaan uit eten bij vincent.nl, havenhuis.com. En lunch bij Brownies&downieS. De kinderen spenderen hun zakgeld bij winkelcentrum Etten-Leur. En we kopen altijd chips en frisdrank bij speeltuinhogeneer.nl.

Eind 2022 eindigt het maatwerkcontract met de ontvangende gemeenten. En wat dan? Wat betekent dat voor deze gewortelde kinderen? Aan hen is beloofd dat ze hier bij ons, in Etten-Leur, mogen opgroeien. Alsjeblieft neem onze kinderen terug...

ADMINISTRATIE

De grootste frustratie vind ik het stuk rapportage: neem nou screening. Alle verslagen die je maakt moeten in C4 dat snap ik. Maar daarnaast dus ook nog alle contactjournaals: wanneer ben je op bezoek geweest, wanneer heb je referenten gebeld, formulieren opgestuurd etc. etc. Allemaal dubbelop vind ik want het belangrijkste staat in het verslag.

Als pleegzorgwerker idem dito. Alle afspraken moeten worden vastgelegd, ieder telefoontje, mailtje etc. etc. En die systemen vragen zoveel tijd, want gewoon knippen en plakken is het niet, je moet altijd nog weer extra informatie toevoegen in zo'n rapportage in C4.

ONTBREKEN PASSENDE ZORG EN REGIEFUNCTIE

Passende hulpverlening is lastig. Neem nou 'Andrea'. Het meisje zit in een netwerkpleeggezin. Het gezin redt het niet meer met haar. Jeugdzorgwerkers vallen uit en ondernemen geen stappen. Als pleegzorgwerker kan je niet zomaar overal gaan aanmelden, je hebt geen gezag. Er zijn geen geschikte gezinshuizen in de regio van pleegouders, terwijl het belangrijk is dat zij in beeld blijven. Meisje zit dus veel te lang in een gezin waar ze niet meer de hulp krijgt die nodig is.

Jeugdzorgwerkers melden tussendoor ook niet meer aan voor ondersteuning van het gezin, kind etc. Zitten alleen maar op een passende plek te wachten. Gezin gaat eraan onderdoor.

Zo zijn er velen te noemen. Privé heb ik het net zo goed ervaren. Heb een zoon van inmiddels 17 met autisme. Zijn voor hem ook 2 jaar lang van het kastje naar de muur gestuurd. Zoon ging niet meer naar school, zat thuis. Zelf leerplicht ingeschakeld. Gemeente (jeugdhulp) weet niet wat ze met de situatie aan moet, want totaal geen ervaring met deze doelgroep. En dan moet je dus het geluk hebben dat je eindelijk eens een hulpverlener treft die het wel snapt en aan de juiste touwtjes gaat trekken. Die hebben wij na ruim 2 jaar gelukkig gevonden. Maar nu moet er dus heel veel gebeuren in korte tijd, omdat zoon in september 18 wordt.

ADMINISTRATIE

Als jeugdzorgwerker lijkt het wel of ik een diploma als secretaresse zou moeten hebben. De hoeveelheid aan registratie is bizar hoog. Ik ben op sommige dagen meer aan het typen dan dat ik in gezinnen aan het werk kan. Onze kinderen en jongeren hebben daar ook last van. Toen ik nog bij woonbegeleiding werkte, moest ik met enige regelmaat tegen een jongere zeggen dat ik moest typen, in plaats van dat ik in gesprek kon gaan met hen. Als ik dit niet deed, was ik thuis, na mijn werk, nog bezig met registratie.

GEMEENTE OP DE STOEL VAN DE PROFESSIONAL WEGENS FINANCIËLE REDENEN

Ik stoor me het meest aan medewerkers van de gemeente die op de stoel van de jeugdzorgprofessional gaan zitten, terwijl dit niet hun taak is. Een van de duidelijkste voorbeelden die ik kan geven is de volgende:

Een jongere ging van Eindhoven naar Geldrop verhuizen binnen een DOOR! traject (dit is een samenwerking tussen meerdere zorginstellingen en woningcorporaties).

In de Eindhovense gemeente hadden wij geen problemen met het verkrijgen van een verlengde jeugdhulpverlening binnen dit traject. In Geldrop vond de betreffende medewerker van de gemeente dat hij zich kon gaan bemoeien met de **inhoud** van de zorg. Hij vond dat deze jongere geen jeugdhulpverlening meer nodig had en wilde dat de zorg gefinancierd werd binnen de WMO.

Dit was overduidelijk een financiële overweging en geen inhoudelijke overweging. Ik begeleidde deze jongere al ruim een jaar binnen de jeugdzorginstelling en voor de continuïteit van de zorg was het belangrijk dat ik de hulp in zijn nieuwe woning ook voort kon zetten. Het heeft mij meer dan drie gesprekken met de medewerker van gemeente Geldrop en onze gedragswetenschapper gekost om de zorg voor elkaar te krijgen binnen het kader waarin wij dit bieden, namelijk de jeugdhulpverlening.

Het ergste van dit alles was, dat de jongere ineens niet meer naar zijn nieuwe woning had mogen verhuizen als hij niet de juiste indicatie (beschikking) zou krijgen. Dit betekende dus enorm veel onzekerheid voor een jongere die al heel zijn leven onstabiel had gekend. Als deze medewerker had vertrouwt op de professionaliteit van mij en mijn organisatie, dan had deze hele situatie en tijdsinvestering bespaart kunnen blijven.

GEEN PASSENDE ZORG

Ik werk op een leefgroep waar wij nu een meisje hebben wonen die wij niet meer kunnen begeleiden. Wij kunnen haar de zorg en de veiligheid niet meer bieden. Dit is nu al maanden aan de gang. Dit meisje schreeuwt om hulp en met zijn alle doen we er niks aan. Het is gewoon zo frustrerend dat er geen passend plek voor dit meisje is en overal de wachtlijsten enorm zijn. Dit is een casus waarin je kan zien hoe slecht het met de jeugdzorg gaat. Ik heb vandaag uitgesproken dat we met zijn alle dit meisje naar de "klote" helpen. Het gaat om een meisje van 12 wat nu aan haar lot wordt overgelaten. De politie heeft zelfs aangegeven dat zij het ook niet meer weten...

PROTOCOLLEN EN REGELS

De regels zijn helaas belangrijker dan het welzijn van de gezinnen:

Ouders gaan uit elkaar omdat er veel geweld in huis is. De ouder die slachtoffer van structureel huiselijk geweld is vlucht met de kinderen naar een familielid. Ze kan daar tijdelijk verblijven. Voor de ouder en het kind heel erg fijn dat ze dit kunnen. Bij aanvraag voor urgentie voor een woning: Geeft de gemeente aan dat het gezin hier niet voor in aanmerking komt. Pas wanneer het gezin naar een Blijf van mijn Lijf huis gaat dan komen ze in aanmerking voor urgentie woningzoekende. Iedereen ziet dat het voor de ouder en de kinderen beter is om in plaats van naar een Blijf van mijn Lijf huis te gaan het beter is dat ze tijdelijk bij het familielid verblijven. Iedereen begrijpt dat het gezin maar tijdelijk kan verblijven bij het familielid. Iedereen begrijpt dat als je slachtoffer bent van huiselijk geweld je snel met de kinderen een andere woning moet hebben en dus sprake is van urgentie? Welzijn zou centraal moeten staan. Dat doet het niet. De regels zijn belangrijker. Schandalig! Tevens is het een duurdere maatschappelijke oplossing.

FEITELIJKE ONJUISTHEDEN

Een kind wordt uit huis geplaatst n.a.v. een onderzoek bij de RvdK. In deze rapportage staat een feitelijke onjuistheid waarop het kind uit huis is geplaatst. Dit was voor het gezin ook makkelijk feitelijk aan te tonen. De RvdK weigerde de rapportage te corrigeren, zelf na het indienen van een klacht waarbij ze in het gelijk werden gesteld. Ook de rechtbank was op de hoogte van de feitelijke onjuistheid. Toch gaf de rechtbank toestemming om het kind uit huis te plaatsen.

Het gezin heeft hemel en aarde moeten bewegen om dit onrecht recht te zetten. Pas toen de ombudsman er aan te pas kwam, werd de boel hersteld. Helaas was toen wel het kind een tijd lang al uit huis geplaatst geweest. Dit is enorm schadelijk voor het kind en de ouders geweest en zou nooit mogen gebeuren.

NALEVING BESCHIKKING

Er is sprake van een jarenlange complexe echtscheiding. Als gevolg daarvan hebben de kinderen geen contact met één van de ouders terwijl ze dit wel heel erg graag willen. Hier zijn ook feitelijke rapportages van. De rechtbank spreekt dus uit dat er omgang tussen de ouder en het kind moet zijn. Helaas geeft de ouder waar de kinderen wonen, structureel de kinderen niet mee. De ouder houdt zich hiermee niet aan de beschikking van de rechtbank. Ook een dwangsom en een OTS lijkt niet te helpen.

Bij aangifte bij de politie m.b.t. onttrekking aan het gezag of onttrekking aan de omgangsregeling, kom je niet ver. Ouders kunnen dit ongestraft eindelijk blijven doen. Dit terwijl het kind de omgang onthouden met de andere ouder een vorm is van kindermishandeling en bij het kind veel psychisch leed veroorzaakt. Ook de ouder die als gevolg daarvan het kind niet ziet wordt veel psychisch leed aangedaan. Hier wordt erg weinig bij stil gestaan.

Als de desbetreffende ouder dan gefrustreerd reageert naar de hulpverlening toe, wordt hier vaak niet doorheen geprikt. De traditie in NL is: Wanneer het kind het verder wel goed heeft bij die ene ouder, dan maar geen omgang met die andere ouder omdat het voor het kind ook zielig zou zijn wanneer het overgeplaatst wordt naar de andere ouder. Als ouder en kind heb je dus niets aan een beschikking. Dit is een probleem dat heel erg veel voor komt. Er zouden speciale ophaalteams in NL moeten komen die de bevoegdheden hebben om de beschikking m.b.t. omgang te handhaven.

AFWIJZING IN DE JEUGDHULP WEGENS GEDRAG WAT DE REDEN IS VOOR JEUGDHULP

Een jongere is doorverwezen naar een behandelgroep wegens agressieproblemen. Hier zou de jongere dan tijdelijk verblijven en behandeling krijgen. Binnen een maand toont de jongere agressie, iets wat voor deze jongere heel normaal is en daar dus voor bij de desbetreffende organisatie is aangemeld en door de intake is gekomen.

De afdelingsleider van de groep belt met de jeugdbeschermer: of we de jongere gesloten willen plaatsen omdat de jongere agressief is geweest.

Hier zijn heel erg veel voorbeelden van. Niet alleen m.b.t. agressie maar ook m.b.t. depressie en m.b.t. middelengebruik, weglopen, seksueel grensoverschrijdend gedrag, afhankelijkheidsrelaties en loverboy circuit. Zodra jongeren een regel overtreden, die ze eigenlijk normaal gesproken als ze thuis zijn ook overtreden en behandeling voor nodig hebben, zijn ze niet meer welkom.

Op de tv zie ik dan o.a. een hele bekende organisatie die zelf zegt dat gesloten plaatsingen niet nodig zijn en ze altijd bij deze organisatie terecht kunnen. Dat is dus niet zo. Diezelfde organisatie heeft al heel wat jongeren weggestuurd. Redenen: gebrek aan motivatie van de jongere, agressie, een relatie met een groepslid aangaan, middelen gebruik.

Ook zijn er organisaties die niet eens aan de behandeling willen beginnen omdat de jongere niet gemotiveerd is of omdat een jongere denkt aan zelfmoord. Zolang organisaties zo gemakkelijk jongeren voor behandeling afwijzen of heel makkelijk wegsturen, heb je als jeugdbeschermer helaas als enige alternatief: of thuis plaatsen met alle risico's van dien of een plek zoeken in de gesloten jeugdzorg. Om gesloten plaatsingen te voorkomen moet er heel erg veel verbeterd worden in open instellingen.

WIE ZORGT ER VOOR MIJ?

Ik kom vanochtend binnen op kantoor, open mijn mail en lees:

- "Vandaag om 15.00 uur heb ik samen met iemand van het Buurtteam een risicogesprek in kamer UT-TD 007. Hopelijk blijft het allemaal rustig, maar omdat het een spanningsvolle situatie betreft, wilde ik jullie toch op voorhand informeren."
- "Hoi collega's, ik kom vandaag iets later op kantoor. Gisteravond werd het later ivm de crisis uithuisplaatsing."
- "Hoi collega's, ik reageer vandaag wat later op de mail. Er is een moeder, zij maakt mij uit voor 'alles en nog wat'. Aangezien ik hier niet steeds mee geconfronteerd wil worden, lees ik mijn mail vanmiddag pas weer. Dank voor het begrip. O ja, ik ben natuurlijk wel via de app bereikbaar. Werkse allemaal."
- "Wie kan er vanmiddag even meedenken in een casus? Ik loop helemaal vast. Alvast bedankt."
- "Hoi collega, ik wil nog even doorgeven dat ik het in het gezin echt niet 'veilig genoeg vind'. Ik hoop dat jij vandaag contact met moeder wil opnemen en dit verder oppakt. Groet 'een ketenpartner'."
- "Hoi collega, het meisje Y is vandaag weer niet op school. Haar verzuim loopt heel erg op. Groet de mentor."

Ik denk dat we allemaal wel eens een mail van deze strekking in onze mailbox krijgen. Mogelijk kun jij deze opsomming verder aanvullen. Dagelijks gebeuren er dingen waarop we (snel) moeten reageren. Wij kunnen hierbij niet, in tegenstelling tot onze ketenpartners, zeggen: "U kunt niet bij ons terecht omdat u blowt, agressief bent, oud of jong bent of een stoornis hebt." Wij moeten in principe met iedereen uit de voeten kunnen. Begrijp me goed, dat vind ik ook zo leuk aan mijn werk. De ene keer zit er een huisarts voor me, haar zoon heeft een delict gepleegd. De andere keer zit ik met een moeder die bij het eindgesprek van de IQ-test van haar zoon zegt: "Jongen ik ben zo trots op jou. Een IQ van 96! Dan heb je bijna het dubbele van je moeder." Echt leuk deze afwisseling, de hectiek en het gegeven dat er geen één dag hetzelfde is.

In dit werk maak ik heel veel leuke dingen mee, maar ook verdrietige of lastige. Soms ervaar ik dat er een zware druk op mijn schouder rust. Ik heb dan het gevoel dat het mijn crisis is, i.p.v. die van de cliënt. Ik heb dan iemand nodig, iemand die even naar me luistert. Bij wie ik kan ventileren, waarmee ik kan lachen en vertellen welke leuke dingen ik heb meegemaakt. Of waarbij ik even kan huilen, omdat ook ik me onmachtig voel. Of die er gewoon is, waarmee ik een kopje thee kan drinken. En waarbij niets moet.

Nu ik dit zo opschrijf denk je misschien 'Dan kun je toch naar je GW'er of je teamgenoten?' Dat klopt, maar ik merk dat zij ook vaak druk zijn. Dan voel ik mij opgelaten, omdat ik iets leuks wil vertellen terwijl zij zelf met een crisis bezig zijn. Dat doe ik dan niet.

We hebben binnen de organisatie heel veel mensen rondlopen met zeer diverse taken zoals: aandachtsfunctionaris(sen), projectleider(s), taak-accenthouder, cliëntambassadeurs, projectleider Ritax, projectondersteuner, WIJZ-specialisten, WIJZ-projectleiders, beleidsteam, functionaris gegevensbescherming, ondersteuner portefeuille informatieveiligheid, STEM-coördinator, projectleider archiefontwikkeling, security-specialist, security-officer, gw'ers, regiomanagers, facilitair, ict-ondersteuning, HRM, communicatieadviseurs, secretaresse, salarisadministratie, cliëntenregistratie enz.

Ook zijn er nog allemaal mensen bezig met het Koersprogramma, waarin we zeggen 'de cliënt staat centraal' we moeten aansluiten op de behoefte en leefwereld van de cliënt. Natuurlijk moeten we kijken wat de client nodig heeft, dat is het doel van ons werk, maar "wie zorgt er voor mij?".

Juist nu, de werkdruk is hoog. Er vertrekken collega's en we komen om in de fte 's die maar niet worden ingevuld. Door het flex- en online werken zien we elkaar veel minder. Er is minder persoonlijke aandacht voor elkaar. Terwijl we weten dat juist deze persoonlijke aandacht essentieel is. Om deze reden pleit ik voor een organisatie-ambassadeur. Iemand die er altijd voor ons is. Bij wie we kunnen huilen, lachen, ventileren, of gewoon zitten zonder dat ik me schuldig hoeft te voelen of hij wel tijd voor me heeft. Ook loopt deze persoon rond op de afdelingen en polst hoe het met een ieder gaat, want sommige mensen gaan niet zomaar naar iemand toe als er iets is gebeurt.

Ongeveer 22 jaar geleden ging ik op huisbezoek bij een moeder. Ik was hier nog nooit geweest en ging hier alleen naartoe. Toen ik haar huis betrad, bleek dat zij de achterkant van haar woonkamer als een soort tempel had ingericht. Ik zei voorzichtig 'mooi en apart' en ging zitten. Tijdens het gesprek kreeg zij, zo bleek later, een psychische aanval. Haar ogen werden letterlijk zwart en zij zei opeens tegen mij: "Jij moet dood." Zij liep daarop naar de keuken en pakte een mes. Ik zei (echt niet gelogen) de walgelijke zin 'Ik geloof dat u boos bent, ik ga maar weg' en ik rende letterlijk de flat uit. Ik startte de auto en reed als een dolle naar kantoor. Op kantoor aangekomen deed ik alsof er niets aan de hand was. Ik ging in het keukentje van ons kantoor zitten en deed zo gewoon mogelijk. In die tijd hadden we een praktijkleider. Hij zag me zitten en zei alleen maar 'Gaat het?' Waarop ik begon te huilen en het hele verhaal vertelde. Hij luisterde naar me en dit was een hele grote opluchting voor mij.

Nog steeds denk ik, mijzelf kennende, als hij er niet was geweest, dan had ik dit vast nooit verteld. Ik had hem in ieder geval nooit zelf opgezocht. Ik hoop mede om deze reden dat ik nog op tijd ben om de functie organisatie-ambassadeur toe te kunnen voegen (als we hierdoor teveel verschillende functies krijgen, kunnen we misschien een paar andere functies schrappen).

Overigens staat de naam ambassadeur voor mij niet vast. Afdelingsrelaxer, chillcoach, C.O.O.L.-er, verzin zelf een passende, prettige naam.

SIGNALEN VAN PROFESSIONALS

De professional meldt een calamiteit binnen de organisatie. De organisatie ontkent dat er sprake is van een calamiteit met als gevolg dat het niet bij de inspectie wordt gemeld. Bijvoorbeeld wanneer achteraf blijkt dat een kind meerdere jaren ernstig fysiek mishandeld wordt en/of seksueel misbruikt wordt door een gezinslid, terwijl het gezin al langere tijd onder OTS staat en/of hulp krijgt. Een deel van de professionals weet niet dat ze dan zelf een melding kunnen doen bij de inspectie. Het deel van de professionals die dit wel weet, durft dit niet.

PERSONEELSTEKORTEN EN NALEVING RICHTLIJNEN EN NORMEN

Onvoldoende personeel is er omdat de jeugdzorginstellingen zeggen dat ze hier geen geld voor krijgen vanuit de gemeente. Als gevolg van onvoldoende personeel: een veel te hoge caseload.

De deltanorm binnen de jeugdbescherming was in 2008 15 kinderen op de caseload van een fulltime medewerker. Er zijn jeugdbeschermers die meer dan 20 kinderen op hun caseload hebben. Er zijn jeugdzorgconsulenten die ruim 40 kinderen op hun caseload hebben. Dit is onverantwoord hoog.

Als gevolg van onvoldoende personeel: wachtlijsten. Van de inspectie mogen deze er niet zijn. De inspectie zorgt er echter niet voor dat instellingen voldoende financiering krijgen om voldoende personeel te kunnen aannemen zodat er ook geen wachtlijsten meer hoeven te zijn. Gevolg is dat de jeugdzorginstellingen onder druk komen te staan. Gevolg is dat er instellingen zijn die de al veel te hoge caseload van medewerkers nog verder gaan verhogen en nog meer onverantwoorde situaties zullen ontstaan. Daarbij zal ook de uitval van medewerkers die vaak al structureel overbelast zijn, zorgen voor nog meer te kort aan personeel. Ook kan het zijn dat instellingen zullen aangeven dat ze geen nieuwe gezinnen meer kunnen aannemen.

De inspectie wil dat een kind binnen 5 dagen individueel gehoord wordt door een jeugdbeschermer. In de praktijk betekent dit dus dat een kind door een jeugdbeschermer eenmalig wordt gehoord en daarna met een andere jeugdbeschermer te maken krijgt. De organisatie kan op deze manier in ieder geval registreren dat een kind binnen 5 dagen gehoord is.

EISEN EN REGELS VERSUS MAATWERK

Kinderen zouden centraal moeten staan en niet de administratie. Ook kinderen die geen belang hebben bij een individueel gesprek met een jeugdbeschermer lopen op basis van deze eis het risico geforceerd gehoord te worden.

Staat de overheid er bij stil dat het soms beter is om geleidelijk het gesprek aan te gaan of dat een therapeut het gesprek met een kind aan gaat en de jeugdbeschermer vanuit hen een terugkoppeling krijgt?

Staat de overheid er bij stil dat kinderen die een gesprek hebben met een jeugdbeschermer regelmatig van te voren enorm onder druk door hun ouders zijn gezet en dus niet vrijuit kunnen praten?

Staat de overheid er bij stil dat kinderen die bij een jeugdbeschermer iets openbreken door bijvoorbeeld te zeggen dat er veel ruzies zijn, een ouder veel alcohol drinkt of geslagen wordt, als gevolg daarvan enorm gestraft kan worden door een ouder?

Staat de overheid er bij stil dat kinderen die met een jeugdbeschermer in gesprek gaan van te voren regelmatig door ouders bedreigd worden met dat als ze eerlijk zijn over de thuissituatie, ze naar een kindertehuis moeten of binnen een jeugdzorginstelling opgesloten zullen worden? De volwassenen weten dat de dreigingen niet reëel zijn. Kinderen niet. Om kinderen goed te kunnen horen, is het belangrijk dat er eerst een veilig klimaat voor hen gecreëerd wordt. Anders draagt ook dat bij aan het creëren van schijnveiligheid.

NIET GEHOORD

Dat bij ernstige situaties waarbij kinderen tussen wal en schip vallen, je als gezin pas geholpen wordt wanneer de professional naar de burgemeester gaat.

CONTRACTERING NOODZAKELIJKE ZORG

Zorg dat niet is ingekocht terwijl dit voor het kind wel noodzakelijk is. De ene keer wil de gemeente geen maatwerkovereenkomst afsluiten, de andere keer wil de gemeente wel een maatwerkovereenkomst afsluiten, maar wil de organisatie die de zorg kan leveren dit niet. Diverse kinderen krijgen daardoor niet de noodzakelijke hulp met alle gevolgen van dien.

ADMINISTRATIE

De taken van een jeugdbeschermer bestaat uit ruim 50% administratie. Dit is niet van meerwaarde voor kinderen. Dit creëert geen veiligheid maar schijnveiligheid.

ZORGNOMADEN

De zorg die kinderen krijgen is afhankelijk van waar een kind woont. Er zijn ouders die hebben aangegeven dat ze beter kunnen verhuizen zodat hun kind beter geholpen kan worden.

OMGEKEERDE WERELD

Bij huiselijk geweld wordt vaak door de gemeente aan het slachtoffer gevraagd om met de kinderen onder te duiken in plaats van dat de agressor voor onbepaalde tijd een contactverbod en een ruim gebiedsverbod (bijvoorbeeld verbod om in een plaats of provincie te komen) krijgt.

Voor het slachtoffer en de kinderen is dit heel ingrijpend. Het zou beter zijn wanneer de agressor voor onbepaalde tijd een heel ruim gebiedsverbod krijgt. Het zou veel rechtvaardiger zijn wanneer een agressor naar een verblijf moet in plaats van het slachtoffer en de kinderen. Dan kan de agressor ook meteen behandeling krijgen. De maximaal 20 dagen dat een agressor een huisverbod kan krijgen via Veilig Thuis is echt onvoldoende.

LIEFDEVOLLE BENADERING

Kinderen kunnen door een pleeggezin en gezinshuis acuut weggedaan worden omdat ze in hun beleving lastig zijn. Pleeggezinnen en gezinshuizen kunnen zelfs zonder dat dit (grote) consequenties heeft weigeren om op een goede manier afscheid te nemen van het kind. Voor kinderen is dit erg schadelijk.

RESIDENTIELE ZORG TE WEINIG

Er zijn structureel plekken te kort voor kinderen die niet meer thuis kunnen wonen. Kinderen verhuizen daardoor soms meerdere keren naar diverse plekken omdat de juiste plek niet beschikbaar voor hen is. Weet de overheid dat dit dermate schadelijk is, dat het voor sommige kinderen zelfs beter was geweest wanneer ze in de uiterst schadelijke omgeving waar ze uit vandaan waren gehaald waren gebleven? Weet de overheid dat kinderen per verhuizing naast de omgeving waar ze aan gewend zijn, altijd iets dierbaars kwijtraken?

GAAT GELD WEL NAAR KINDEREN?

Is de overheid op de hoogte dat kinderen die in pleeggezinnen en gezinshuizen wonen regelmatig maar een beperkt aantal en sobere kledingstukken hebben? Soms hebben ze nog minder kleding dan kinderen van ouders die leven van een bijstandsuitkering.

ONNODIGE BESTEDINGEN

(Netwerk)pleeggezinnen waarbij het de bedoeling is dat kinderen opgroeien en niet meer terug naar huis gaan, zitten altijd vast aan een pleegzorgmedewerker om in aanmerking te kunnen komen voor pleegzorgvergoeding. Wanneer de gemeente een aparte pot heeft voor pleegzorgvergoeding, kan een pleeggezin ook zonder pleegzorgwerker op het moment dat begeleiding vanuit een pleegzorgwerker niet (meer) nodig is.

GEDOE OVER BASISGELDEN

Gesteggel tussen instellingen en gemeenten m.b.t. wie het kleedgeld voor kinderen die onder voogdij staan moeten betalen. Het zou goed zijn wanneer landelijk wordt vastgesteld hoe groot het budget voor kinderen moet zijn die onder voogdij staan en het geldt dat de overheid hier voor geeft geormerkt is. Ook is het belangrijk dat voor kinderen die onder voogdij staan wordt vastgesteld wie de reiskosten moeten betalen voor als een kind zijn/haar ouders wil bezoeken. Dat niet alleen het bezoeken van de ouder een recht is, maar het ook het recht van een kind is dat dit niet van het kleedgeld/zakgeld betaald hoeft te worden.

KASTJE-MUUR

Ook jeugdbeschermers worden regelmatig van het kastje naar de muur gestuurd wanneer hulp in een gezin nodig is. Wanneer een gezin als ingewikkeld gezien wordt, ouders niet open staan voor hulp, wordt een gezin vaak bij diverse instanties afgewezen terwijl hulp voor het kind noodzakelijk is. Is de overheid zich er van bewust dat wanneer een kind suïcide gedachten heeft, niet direct bij de GGZ terecht kan? Is de overheid zich er van bewust dat als een kind dringend moet worden opgenomen dat dit vaak niet kan omdat er geen plek is? Dat een deel van de kinderen een acuut gevaar voor zichzelf zijn of een gevaar voor de omgeving zijn? Is de overheid zich er van bewust dat tegenwoordig onderscheid gemaakt wordt tussen "chronische crisis" en "acute crisis" Dat wanneer iets een chronische crisis is en dus dringend hulp nodig is, je onder aan de wachtlijst komt in plaat van dat je direct geholpen wordt? Er hadden kinderen dood kunnen zijn!

WEGBEZUINIGD

Een specifieke dagbehandeling is wegbezuinigd die eerder uithuisplaatsingen konden voorkomen.

TEMPO VAN GEZIN, OF TEMPO VAN DE GEMEENTE?

Veel ouders willen groeien maar kunnen het tempo waarin de gemeente dat wil niet aan met als gevolg dat ze naar het gedwongen kader doorstromen.

OTS ALS DOORZETTINGSMACHT

Er zijn ouders die liever onder OTS staan omdat het bij de gemeente niet goed ging en bang zijn dat ze dan wederom minder goede begeleiding krijgen.

VECHTSCHIEDING NIET BIJ JEUGDBESCHERMING BELEGGEN

Veel jeugdbeschermers vinden dat vechtscheidingen niet bij de jeugdbescherming thuishoren omdat dan een parallel proces ontstaat: Zowel aan het kind als aan de jeugdbeschermer wordt enorm getrokken.

KLACHTEN, PRIVACY EN SOCIAL MEDIA

Een deel van de ouders klaagt terecht. Deze ouders moeten goed gehoord worden. Een ander deel van de ouders klaagt ten onrechte. Er is bijvoorbeeld een ouder geweest die in de sociale media zich heel negatief uitlaat over jeugdzorg, de situatie afdoet als vechtscheiding terwijl diegene de kinderen bijvoorbeeld niet ziet vanwege een zedendelict. De ouder krijgt veel steun van andere ouders die niets weten van de achtergrond van diegene. Misschien komen de kinderen zelfs wel in aanraking met de desbetreffende ouder. Jeugdzorg mag vanwege de privacy niet terug reageren en mag ouders hier niet voor waarschuwen.

AGRESSIE

Jeugdzorgwerkers krijgen geregeld zowel met verbaal geweld als fysiek geweld te maken. Er is bij een gemiddelde jeugdzorginstelling geen beveiliging beschikbaar zoals bijvoorbeeld bij een UWV wel aanwezig is. Ook zijn er vaak geen spreekkamers die voldoende beveiligd zijn zoals bij het UWV of bij de belastingdienst.

SCHADELIJKE DESINFORMATIE

Op speciale jeugdzorgsites staat hoe je als ouder het beste antwoord kan geven op de vragen die in de veiligheidslijst staan. Zo wordt aan ouders aangegeven dat als je eerlijk bent over dat je zelf als kind mishandeld bent geweest je met jeugdzorg in de problemen kan komen omdat jeugdzorg dan denkt dat de kans mogelijk groter is dat jij als ouder ook je kinderen zou kunnen mishandelen. Gevolg is dat wanneer een dergelijke lijst zonder vertrouwensrelatie wordt afgenomen, ouders deze tips kunnen opvolgen. De lijst is ingevuld maar draagt op deze manier niets bij aan veiligheid. Sterker nog kan zelfs bijdragen aan onveiligheid.

JEUGDZORGWERKER ZONDER DOORZETTINGSMACHT NAAR OUDERS

Wanneer een ouder ernstige psychische klachten heeft of ernstige verslavingsproblemen heeft, kan de jeugdbeschermer niet zorgen dat de ouder met behulp van de rechter gedwongen behandeling krijgt en als gevolg daarvan vaak een kind uit huis moet plaatsen.

1 GEZIN, 1 PLAN: BESTAAT NIET

Eén gezin 1 plan is niet letterlijk één gezin 1 plan, maar één gezin met meerdere plannen. Wanneer meerdere instanties betrokken zijn, dan heeft iedere instantie op eigen format een plan en evaluatie. Daarboven op komt dan een extra documentje dat één gezin 1 plan heet. Het is geen uitzondering dat gezinnen na afloop van het traject minimaal 5 ordners aan administratie hebben. Dat zijn dan alleen de ordners die over de jeugdhulpverlening gaan. Vaak komen er nog 5 ordners bij voor persoonlijke problemen zoals schuldhulpverlening of psychische problemen.

WONEN

Het is heel moeilijk om te zorgen dat gezinnen die in schrijnende omstandigheden wonen een urgentieverklaring krijgen? Scheiding met huiselijk geweld is bv. geen reden. De gemeenten verwachten dat het slachtoffer met de kinderen dan eerst naar een opvanghuis gaat met alle schadelijke gevolgen van dien. Ook wanneer je huurschulden hebt, wordt urgentie afgewezen. Dan staan er ook kinderen op straat. Een gezin kan heel gemakkelijk in de jeugdbescherming rollen.

PRESTATIEBEKOSTIGING

Sommige gemeenten hebben prestatieafspraken. Als gevolg daarvan komen kinderen met zeer complexe problemen niet meer in aanmerking voor hulp omdat dan het risico is dat de "prestatie" uitblijft en de vergoeding die daarbij hoort ook.

ONTSCOTTEN EN SAMENWERKENDE EXPERTISE IS NODIG

Regelmatig wijzen instellingen naar elkaar: de jeugd-GGZ is van mening dat een kind bij de reguliere jeugdhulpverlening terecht kan en de reguliere jeugdhulpverlening zegt dat een kind naar de jeugd-GGZ moet. Ondertussen krijgen de kinderen geen hulp.

